

ПРАВИЛНИК
О ПРАВИМА, ОБАВЕЗАМА И ОДГОВОРНОСТИМА
У ОБЛАСТИ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

БЕОГРАД, 20. март 2024. година

На основу члана 3. и 14. Закона о Безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС“, 35/2023), Статута Универзитета у Београду – Архитектонског факултета („Службени билтен АФ“ бр. 134/23 – пречишћен текст) декан Универзитета у Београду-Архитектонског факултета доноси:

П Р А В И Л Н И К
О ПРАВИМА, ОБАВЕЗАМА И ОДГОВОРНОСТИМА У ОБЛАСТИ
БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

І ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Правилником о правима, обавезама и одговорностима, у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, (у даљем тексту: Закон) уређују се права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду руководећих органа и запослених на Универзитету у Београду-Архитектонском факултету, представника запослених уколико се изаберу или именују, као и лица која се, по било ком другом основу, затекну у радним просторијама Универзитета у Београду-Архитектонског факултета (у даљем тексту: Факултет).

Правилником се у складу са Законом уређује и:

- поступак приликом повреде на раду,
- заштита од пожара,
- употреба средстава за личну заштиту на раду.

Члан 2.

Недељива је одговорност Факултета да процес рада организује и спроводи тако да се запосленом обезбеђује рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене опште и посебне превентивне мере безбедности и здравља на раду. Однос према безбедности и здрављу на раду је лична одговорност сваког запосленог. Стање безбедности и здравља на раду је одговорност свих нивоа руководећих органа и запослених на Факултету.

Члан 3.

Запослени на свим нивоима су дужни да стално прате, анализирају и унапређују стање безбедности и здравља на раду у свом делокругу рада. Безбедност и здравље на раду се пројектује у свим плановима активности и у свим радним задацима.

Члан 4.

У циљу превенције повреда на раду и болести у вези са радом, надлежни руководећи органи на Факултету, у оквиру свог делокруга рада, дужни су да све материјалне елементе рада обезбеђују, користе и одржавају применом савремених техничких, ергономских, социолошких, образовних, здравствених и организационих мера, у складу са чланом 7. и 24. Закона.

У остваривању обавеза из првог става овог члана, надлежни руководећи органи ове образовне установе су обавезни да консултују саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду и/или одговарајуће екстерне службе. Присуствовање основној обуци у области безбедности и здравља на раду је обавеза свих запослених на Факултету, у складу са делокругом рада и одговорности.

Члан 5.

Изузетни догађаји, неубичајене и непредвидиве околности из члана 9. Закона, не ослобађају руководеће органе и запослене на Факултету обавезе да предузму све превентивне мере као и да се у тим околностима, последице по безбедност и здравље на раду сведу на најмању могућу меру. У том циљу, нарочито је значајно, планирати и извршити испитивања громобранских инсталација, преглед и испитивање електроинсталације и дефинисање система пружања прве помоћи, система спасавања и евакуације.

Члан 6.

У циљу утврђивања да ли коришћење средстава за рад представља одређени ризик за безбедност и здравље на раду запослених и да ли су примењене прописане мере безбедности и здравља на раду, врше се прегледи, испитивања и контрола исправности средстава за рад и електричних инсталација, на начин и у роковима утврђеним упутством произвођача, техничким прописима, стандардима, а најкасније у року утврђеним Актом о процени ризика.

Члан 7.

У складу са Законом, Факултет и овим Правилником, у делу Права, обавезе и одговорности, све конкретне обавезе из области безбедности и здравља на раду, делегира надлежним органима и службама. Права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду могу се уредити и колективним уговором.

II ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ

ДЕКАН

Члан 8.

Декан Факултета обезбеђује услове за организовање и спровођење безбедности и здравља на раду и дужан је да запосленима обезбеди рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду. Спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду декан Факултета

организује непосредно и преко других радника са посебним овлашћењима, саветника за безбедност и здравље на раду, сарадника за безбедност и здравље на раду, ангажовањем службе медицине рада и правних лица са лиценцом из области безбедности и здравља на раду.

Члан 9.

Декан Факултета у спровођењу безбедности и здравља на раду:

1. планира и организује циљеве, приоритете, буџет развоја и спровођење безбедности и здравља на раду;
2. планира и организује спровођење политике развоја и превентивних мера безбедности и здравља на раду, утврђених програмом развоја Факултета, овим Правилником и Актом о процени ризика;
3. доноси одлуку о покретању поступка процене ризика којом одређује једно или више лица одговорних за спровођење поступка процене ризика;
4. доноси Акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места и у радној околини, којим утврђује начине и мере за отклањање опасности и штетности и смањења ризика од повреде на раду;
5. планира и организује стално праћење стања безбедности и здравља на раду, повремено ревидирање и измене Акта о процени ризика (управља ризицима), у складу са Законом и Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини;
6. организује послове безбедности и здравља на раду, односно актом у писаној форми одређује саветник или сарадника за безбедност и здравље на раду, из реда запослених или ангажовањем правног лица са лиценцом, које му непосредно одговара по овим питањима и омогућава му, независно и самостално, обављање послова и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду;
7. на основу годишњег плана активности, у складу са Законом и пратећим правилницима, ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења испитивања услова радне околине, и мерења везана за електротехничку заштиту;
8. ангажује службу медицине рада и обезбеђује јој услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених у складу са Законом;
9. обезбеђује запосленима претходне и периодичне лекарске прегледе, у складу са Законом и Актом о процени ризика.
10. обезбеђује средства и опрему за личну заштиту на раду, односно одобрава набавку средстава и опреме за личну заштиту на раду у складу са овим Правилником и Актом о процени ризика;
11. омогућава избор представника запослених за безбедност и здравље на раду, образовање Одбора, њихов рад и именује своје представнике у складу са Законом.
12. организује упознавање представника запослених, односно Одбора са налазима и предузетим мерама инспекције рада, са извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;
13. уколико запослени изаберу представника за безбедност и здравље на раду, омогућава најмање једном представнику запослених за безбедност и здравље на

раду одсуство са рада у обављању послова радног места на које је распоређен у трајању од најмање пет часова рада месечно с правом на накнаду зараде која се обрачунава и исплаћује у истом износу као да је радио на пословима радног места, као и да обезбеди техничко-просторне услове у складу са просторним и финансијским могућностима, ради обављања активности представника запослених;

14. инспектору рада омогућава вршење надзора, односно улазак у објекат и просторије у свако доба када има запослених на раду и одређује најмање једног запосленог који ће инспектору рада пружати потребне информације и обавештења;
15. заступа Факултет у преговорима са Синдикатом о питањима безбедности и здравља на раду;
16. организује систем заштите од пожара и обезбеђује потребна средства за заштиту од пожара;
17. у случајевима када, у обављању својих послова, Факултет дели заједнички радни простор са другим послодавцима, иницира израду и потписује Споразум о координацији, у складу са чланом 19. Закона;
18. у складу са Законом, доноси акта, налоге, наредбе, одлуке и др. у вези са безбедношћу и здрављем на раду.

САВЕТНИК И САРАДНИК ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 10.

Саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду непосредно сарађује са надлежним руководећим органима Факултета и осталим запосленима у спровођењу и унапређивању безбедности и здравља на раду.

Саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду, је одговоран за обављање послова безбедности и здравља на раду и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са Законом. У случају да се сви или део, послова безбедности и здравља на раду повере екстерној служби (правном лицу или предузетнику са лиценцом), декан, из редова својих запослених, одређује лице за контакт који непосредно сарађује са Саветником или Сарадником за безбедност и здравље на раду.

Екстерно ангажован саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду обавља послове на основу Закона и међусобног уговора.

Декан може и сам обављати послове безбедности и здравља на раду у делатностима и на начин дефинисан Законом.

Светник или сарадник за безбедност и здравље на раду је дужно да:

1. прати и контролише примену мера за безбедност и здравље на раду, даје савете свим одговорним руководећим органима у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
2. стара се о сталном унапређењу система безбедности и здравља на раду;
3. учествује у изради Акта о процени ризика и других аката у области безбедности и здравља на раду;
4. учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања сигурних и здравих услова рада;

5. по потреби сачињава извештај о стању безбедности и здравља на раду, као и о спроведеним мерама у овој области;
6. у сарадњи са руководиоцима сектора и надлежним службама организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад, као и периодична и превентивна испитивања услова радне околине;
7. прати спровођење предвиђених мера за побољшање стања безбедности и здравља на раду из Акта о процени ризика, предлаже одговорним руководиоцима превентивне мере које треба предузети за побољшање услова рада, измене и понављање поступка израде Акта о процени ризика у случајевима предвиђеним Законом;
8. учествује у поступку набавке и даје сагласност на квалитет средстава и опреме за личну заштиту на раду и не дозвољава набавку и пријем, без прописане документације;
9. дефинише програме обуке, припрема и спроводи обучавање за безбедан и здрав рад и врши проверу обучености (теоретски део);
10. учествује у припреми упутстава за безбедан рад;
11. упознаје и обавештава запослене жене за време трудноће и запослене које доје дете, запослене млађе од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболеле и поред обуке за безбедан и здрав рад, у писменој форми о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду;
12. привремено забрани обављање појединих послова, односно забрањује рад на радним местима или употребу средстава за рад када утврди да постоји непосредна опасност по живот и здравље запослених и о забрани, у писаној форми, извештава декана Факултета, а у случају да радови нису обустављени и надлежну инспекцију рада;
13. прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и о болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
14. сарађује са правним лицима са лиценцом при испитивању услова радне околине и прегледу и испитивању средстава за рад;
15. сарађује са службом медицине рада;
16. уколико запослени одреде представника за БЗР, представнику запослених омогући увид у сва акта која се односе на безбедност и здравље на раду;
17. води и чува све евиденције о безбедности и здрављу на раду, сагласно са Законом;
18. у сарадњи са непосредним руководиоцем повређеног саставља извештај о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом, које се догоде на радном месту и доставља надлежним органима и запосленом који је претрпео повреду на раду, односно обољење;
19. сарађује са инспекцијом рада и учествује у поступку надзора и контроле спровођења мера безбедности и здравља на раду;
20. прати и проучава најновија достигнућа и искуства из области безбедности и здравља на раду;
21. врши промоцију безбедности и здравља на раду у циљу подизања свести свих запослених о значају безбедности и здравља на раду, спроводи и обавља друге

стручне послове безбедности и здравља на раду у складу са Законом, техничким прописима, стандардима и општим актима Факултета;

22. континуирано усавршава знања у области безбедности и здравља на раду у смислу члана 53. Закона.

ЗАПОСЛЕНИ

Члан 11.

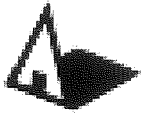
Запослени је дужан да:

- 1) се оспособи за безбедан и здрав рад на начин предвиђен Законом, интерним актима и Актом о процени ризика;
- 2) поштује прописе о безбедности и заштити здравља на раду, односно примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, наменски користи средства за рад, користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и са њима пажљиво рукује да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица;
- 3) пре почетка рада прегледа своје радно место и средства за рад која користи и у случају уочених недостатака извести непосредног руководиоца;
- 4) пре напуштања радног места, радно место и средства за рад остави у чистом и уредном стању, тако да не угрожавају друге запослене;
- 5) сарађује са непосредним руководиоцима и саветником или сарадником за безбедност и здравље на раду како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на раду на радном месту на којем ради;
- 6) одмах, у складу са својим сазнањима, обавести непосредног руководиоца о опасним местима, неправилностима, штетностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених;
- 7) на захтев непосредног руководиоца да се подвргне тесту којим би се установило да ли је под утицајем алкохола или других средстава зависности;
- 8) поштује забрану пушења;
- 9) обави лекарски преглед на који се упућује у складу са Актом о процени ризика;
- 10) у случају повреде на радном месту о истој одмах обавести непосредног руководиоца;
- 11) пружи прву помоћ повређеном у складу са својим знањем и могућностима;
- 12) се оспособи за пружање прве помоћи, евакуацију и спасавање, ако је одређен од стране надлежног руководиоца;
- 13) се оспособи за заштиту од пожара и да се придржава мера Заштите од пожара.

Члан 12.

Запослени има право да одбије да ради:

1. ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

2. ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед, или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, за рад на радном месту са повећаним ризиком;
3. ако у току обуке за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, на пословима или на радном месту на које га је послодавац одредио;
4. дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени службе медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање;
5. на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писменим захтевом обрати декану ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Члан 13.

Запослени на Факултету имају право на безбедне услове рада, а посебно:

1. да непосредном руководиоцу тј. саветнику или сараднику за безбедност и здравље на раду непосредно, или преко представника запослених за безбедност и здравље на раду, даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;
2. да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на којем је одређен и да се обучава за њихово спровођење;
3. да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити;
4. да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, односно радну околину, ако му прети непосредна опасност по живот или здравље;
5. на посебну заштиту ризичних група (запослена жена за време трудноће и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели);
6. на писана обавештења, упутства и информације када је, у складу са законом, неопходно поуздано информисање у вези са опасностима и штетностима на радном месту;
7. на доступност свих аката и информација у вези са безбедношћу и здрављем на раду;
8. на помоћ саветника или сарадника за безбедност и здравље на раду и службе медицине рада;
9. на прву медицинску помоћ у случају повреде на раду, професионалног обољења и болести у вези са радом, као и контролу здравља према ризицима на радном месту.

Запослени на Факултету имају право да изаберу своје представнике у области безбедности и здравља на раду, у складу са чланом 57. Закона.

**ПОСЕБНА ЗАШТИТА ЗАПОСЛЕНИХ ЖЕНА ЗА ВРЕМЕ ТРУДНОЋЕ И
ЗАПОСЛЕНИХ КОЈЕ ДОЈЕ ДЕТЕ, ЗАПОСЛЕНИХ МЛАЂИ ОД 18 ГОДИНА ЖИВОТА,
ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОБОЛЕЛИХ**

Члан 14.

Запослена жена за време трудноће и запослена која доји дете, запослени млађи од 18 година живота, особе са инвалидитетом и професионално оболели радници имају право на посебну заштиту у вези са безбедношћу и здрављем на раду.

Запослени имају право да буду у писменој форми посебно упознати са проценом ризика за своје радно место и са мерама за отклањање опасности и штетности.

Члан 15.

Запослени коме је надлежна здравствена установа, због инвалидности утврдила неспособност за рад на дотадашњем радном месту обезбеђује се рад на радном месту у складу са преосталом радном способношћу, односно радно место које неће имати штетно дејство на његову преосталу способност.

III ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 16.

Факултет организује послове безбедности и здравља на раду сагласно обиму процеса рада, броју радних смена, броју запослених, броју локацијски одвојених организацијских делова и нивоа ризика на радном месту и радној околини и другим околностима које утичу на начин уређивања послова безбедности и здравља на раду.

Члан 17.

У случају када Факултет дели радни простор са другим послодавцима, а нарочито када ангажује друге послодавце као извођаче радова у својим просторијама, декан Факултета иницира потписивање Споразума о координацији заједничких мера безбедности и здравља на раду, којим ће се регулисати сарадња и међусобно извештавање о мерама безбедности и здравља на раду у складу са чланом 24. Закона.

IV СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Члан 18.

Средства и опрема за личну заштиту на раду предвиђена Актом о процени ризика морају да имају одговарајућу документацију произвођача на српском језику. Запосленима се мора обезбедити упутство за употребу и одржавање средстава за личну заштиту на раду.

Члан 19.

Ако поједина средства и/или опрема за личну заштиту на раду нису предвиђена у листи заштитних средстава, а при вршењу одређених послова таква потреба постоји, непосредни руководилац запосленог даће на употребу одговарајуће средство и/или опрему.

Средства и опрема за личну заштиту на раду обезбеђују се запосленом на терет Факултета.

Члан 20.

Запослени су дужни да средства и опрему за личну заштиту на раду користе за све време рада, а после рада да их оставе на за то предвиђено место.

Приликом обављања послова, сва средства и опрему за личну заштиту на раду запослени мора да носи и одржава у складу са упутством произвођача.

Члан 21.

За набавку личних заштитних средстава и вођење евиденције о издатим средствима и опреми за личну заштиту на раду одговоран је непосредни руководилац запослених који користе средства личне заштите.

V ПРВА ПОМОЋ У СЛУЧАЈУ ПОВРЕДЕ ИЛИ ОБОЉЕЊА НА РАДУ

Члан 22.

У случају повреде на раду или изненадне болести запосленог обезбеђује се правовремено пружање прве помоћи на месту повређивања или обољевања, у складу са савременим методама пружања прве помоћи и хитном дојавом лекару у амбуланти и/или одговарајућој медицинској установи.

Правовременим пружањем прве помоћи мора се најпре отклонити непосредна опасност по живот и здравље повређеног, односно нагло оболелог запосленог.

Члан 23.

За пружање прве помоћи на Факултету се оспособљава довољан број запослених у складу са Законом.

Обука запослених за практично пружање прве помоћи врши се за случај удара струје, наглог крварења, прелома костију, потребе имобилизације, примењивања различитих метода оживљавања, смештаја и преноса повређеног или нагло оболелог запосленог и др.

Члан 24.

Теоретско и практично обучавање обављају специјалисти медицине рада или инструктори Црвеног крста који, након обављеног обучавања и провере процеса обуке, издају уверење о оспособљености запослених за пружање прве помоћи.

Евиденцију о оспособљености за пружање прве помоћи води посебна служба унутар образовне установе и саветник или сарадник за безбедност и здравље на раду.

VI ЗАШТИТА ОД ПОЖАРА

Члан 25.

У случају пожара у просторијама Факултета, декан је дужан да организује почетно гашење пожара, евакуацију и спасавање запослених и других лица (студената и осталих).

Члан 26.

Обавезе из претходног члана остварују се у складу са планом евакуације у случају пожара, експлозије и других појава које могу угрозити живот и здравље запослених.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 27.

Одредбе овог Правилника примењују се и тумаче у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду и другим прописима о безбедности и здрављу на раду.

Питања која нису регулисана и уређена овим Правилником непосредно ће се решавати применом Закона и подзаконских аката.

Са одредбама овог правилника, на прикладан начин, упознати све запослене на Факултету у року од осам дана након доношења.

Члан 28.

Измене и допуне овог Правилника врше се на начин и према поступку који за његово доношење.

Члан 29.

Овај Правилник објавити у „Службеном билтену АФ“.

Члан 30.

Овај Правилник ступа на снагу даном доношења, а даном ступања на снагу овог Правилника престају да важе одредбе Правилника бр.02-787/1 од 16.5.2022. године.

У Београду, 20. 03. 2024. г.

Број: 02-509/1

ДЕКАН
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
АРХИТЕКТОНСКОГ ФАКУЛТЕТА

Проф. арх. Владимир Лојаница